

Sygn. akt IV K 410/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2018 roku

Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie w IV Wydziale Karnym

w składzie:

Przewodniczący: SSR Artur Witek

Protokolant: Mariusz Zajac

po rozpoznaniu w dniach 12 lutego 2017 roku i 26 marca 2018 roku sprawy

D. Z.

urodz. (...) w R., syna A. i A. z domu S.,

oskarżonego o to, że:

w okresie od 1 października 2015 roku do 28 marca 2017 roku uchylał się od wykonywania ciążącego na nim z mocy wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 19 grudnia 2005 roku, sygn. akt IV Rc 928/05, obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie córki K. N. narażając na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,

tj. o czyn z art. 209 § 1 k.k.

I. uniewinnia oskarżonego D. Z. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

II. Na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. koszty procesu ponosi Skarb Państwa.

SSR Artur Witek

Sygn. akt IV K 410/17

UZASADNIENIE

M. N. i D. Z. są rodzicami K. N., która urodziła się w dniu (...). Nie pozostają w związku od 1998 roku. W dniu 19 grudnia 2005 roku na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Bielsku Białej w sprawie oznaczonej sygnaturą IV RC 928/05 mężczyzna zobowiązał się do opłacania tytułem alimentów na rzecz małoletniej córki kwotę po 700 złotych płatną z góry do rąk matki w terminie do dnia 15-go każdego miesiąca. Nie robił tego regularnie od 2009 roku. Wierzycielka wystąpiła o przymusowe ściągnięcie należności. D. Z. postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie z dnia 9 stycznia 2014 roku został wpisany do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych z powodu zaległości alimentacyjnej na rzecz K. N., przekraczającej 6 miesięcy. Postępowanie egzekucyjne okazało się bezskuteczne. Zadłużenie z tego tytułu w dniu 2 października 2015 roku wyniosło 32.377,23 zł.

Dowody : - protokoły zeznań M. N. – 70-71,

- zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych – k. 11,

- odpis protokołu rozprawy z dnia 19 grudnia 2005 roku w sprawie IV RC 928/05 – k. 35,

- kopia odpisu skróconego aktu urodzenia – k. 73,

- postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie z dnia 9 stycznia 2014 roku KR.XI NS-REJ.KRS/(...) – k. 192.

D. Z. zawarł związek małżeński, z którego pochodzi syn, pozostający na jego utrzymaniu. W wyniku prowadzonej działalności gospodarczej w latach 2012-2015 stał się dłużnikiem wielu podmiotów. Wszczęto przeciwko niemu kilka postępowań egzekucyjnych. W dniu 8 lutego 2012 roku doszło do zajęcia jego wierzytelności na rzecz Agencji Reklamowej(...)z powodu braku spłaty należności głównej w kwocie 40.448,48 zł. W dniu 24 lipca 2013 roku na wniosek (...) komornik wszczął egzekucję, której przedmiotem była kwota 10.126 złotych. W dniu 13 lutego 2014 roku doszło do zajęcia wynagrodzenia z pracę na rzecz (...) Sp. z o.o. w związku z zadłużeniem w kwocie 12.161,75 zł. W dniu 6 marca 2015 roku (...) przystąpił do określenia należności D. Z. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. W dniu 29 maja 2015 roku na wniosek wierzyciela Drukarni (...) Sp. z o.o. zainicjowane zostało przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne o kwotę 17.167,45 zł wraz z odsetkami w wysokości 9.330,57 zł, na podstawie wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 30 lipca 2012 roku, sygn. akt XV GC 1144/10.

Dowody : - protokoły wyjaśnień D. Z. – k. 125,

- protokół zeznań K. N. – 52-53,
- protokół zeznań M. N. – k. 70-71,
- odpis zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego – k. 193, 197,
- odpis zajęcia wierzytelności – k. 195-196,
- odpis zajęcia wynagrodzenia za pracę – k. 198.

D. Z. od 2015 roku nie utrzymywał kontaktów z K. N.. Nie przekazywał jej żadnych pieniędzy. Córka w październiku 2015 roku rozpoczęła studia na Akademii (...) w S.. Wynajęła mieszkanie, ponosząc z tego tytułu opłaty w wysokości 500 złotych. Koszt jej miesięcznego utrzymania łącznie wynosi około 1500 złotych. K. N. nie pracuje. Otrzymuje stypendium socjalne w wysokości 1000 złotych oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego w kwocie 500 złotych miesięcznie.

Dowody : - protokoły zeznań K. N. – 52-53,

- protokoły zeznań I. A. – k. 232-233, 57-59,
- protokół zeznań M. N. – k. 70-71.

K. N. z powodu bezskuteczności postępowania egzekucyjnego wystąpiła do Prezydenta Miasta S. o wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Wniosek uwzględniono. Na mocy decyzji z dnia 6 listopada 2015 roku nr (...).(…).(…). (...) przyznane zostały świadczenia za okres od dnia 1 października 2015 roku do dnia 30 września 2016 roku w kwocie 500 miesięcznie. D. Z. uzyskał o tym informację w listopadzie 2015 roku. Skontaktował się z pracownikami urzędu miasta, obsługującymi fundusz alimentacyjny i dowiedział się o obowiązku regulowania w pierwszej kolejności należności na jego rzecz. Po ustaleniu numer rachunku bankowego rozpoczął dokonywanie przelewów. W dniu 28 stycznia 2016 roku, tytułem wyrównania zaległości, uiścił kwotę 2.017,18 zł, a następnie wpłacił po 500 złotych w dniach 29 lutego 2016 roku, 1 kwietnia 2016 roku, 5 maja 2016 roku, 6 czerwca 2016 roku, 5 lipca 2016 roku i 8 sierpnia 2016 roku. W dniu 17 października 2016 roku przelał kwotę 1015,00 zł. Prezydent Miasta S. decyzją z dnia 7 listopada 2016 roku uwzględnił wniosek K. N. o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego na kolejny okres od 1 października 2016 roku do dnia 30 września 2017 roku. D. Z. na poczet funduszu dokonał wpłat w dniach 30 listopada 2016 roku w wysokości 1002,02 zł, 21 grudnia 2016 roku – 504,00 zł, 23 stycznia 2017 roku – 496,00 zł, 1 lutego 2016 roku – 1000 zł, 7 marca 2017 roku – 500 zł, 10 maja 2017 roku – 1012,30 zł, 13 czerwca 2017 roku – 441,86 zł, 6 lipca 2017 roku

– 451,12 zł, 10 – sierpnia 2017 roku – 431,40 zł, 5 września 2017 roku – 500 zł, 11 października 2017 roku – 500 zł, 8 stycznia 2018 roku – 500 zł i 5 lutego 2018 roku – 500 zł.

Dowody : - protokoły wyjaśnień D. Z. – k. 125,

- decyzja Prezydenta Miasta S. z dnia 6 listopada 2015 roku, nr (...).(…).(…). (…) k. 10
- protokoły zeznań I. A. – k. 232-233, 37-38,
- decyzja Prezydent Miasta S. w dniu 7 listopada 2016 roku, nr (...).(…).(…) k. 61,
- pismo komornika sądowego – k. 92,
- zestawienie zarachowania operacji księgowych – k. 206-228.

D. Z. urodził się w (...) roku. Jest żonaty. Pozostaje ojcem pięciorga dzieci, z których dwoje nie ukończyło 18 lat. Pomaga żonie w prowadzeniu działalności gospodarczej, która przynosi dochód w wysokości około 4000 złotych miesięcznie. Posiada udziały w (...) sp. z o.o. z siedzibą we W.. Nie był karany sądownie.

Dowody: - protokoły przesłuchania D. Z. – k. 200,

- dane o karalności – k. 139, 190
- dane osobopoznawcze – k. 126,
- informacja o dochodach – k. 153, 154,
- informacja z bazy CEPiK – k. 163.

Powyższy stan faktyczny ustalony został w oparciu o wyjaśnienia D. Z., zeznania M. N., K. N. i I. A. oraz treść dokumentów w postaci odpisów decyzji Prezydenta Miasta S., protokołu rozprawy, zawiadomień, zajęć i postanowienia sądowego, zaświadczeń o bezskuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych, kopii odpisu aktu urodzenia, zestawienia zarachowania operacji księgowych, pisma komornika sądowego, informacji z bazy CEPiK oraz o dochodach, a także danych o karalności i osobopoznawczych.

D. Z. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Na rozprawie głównej wyjaśnił, że w listopadzie 2015 roku został poinformowany o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego córce K.. Dowiedział się również, że powinien w pierwszej kolejności regulować należności na jego rzecz. Ustalił, że alimenty są wypłacane od października 2015 roku, po czym na początku stycznia przełał zaległe kwoty i za bieżący miesiąc, łącznie 2000 złotych. Następnie regulował świadczenia, wpłacając je na rachunek. Zdaniem oskarżonego 2-3 krotnie zwrócono mu przelane pieniądze po kilku dniach z informacją o nadpłacie, co utwierdziło go w przekonaniu o prawidłowym wykonywaniu obowiązków. Od osoby zatrudnionej w urzędzie w K. dowiedział się, że nie dojdzie do żadnych nieprawidłowości, jeżeli dalej będzie tak robił. W kwietniu, maju 2017 roku oprócz opłat na rzecz funduszu, zaczął przekazywać córce dodatkowo 200 złotych. Wcześniej zwracał się do niej o wycofanie sprawy z funduszu, ale ona otrzymała radę, aby nie rezygnowała z tej formy świadczeń. D. Z. podał nadto, że prowadził w przeszłości działalność gospodarczą. W hali, w której wykonywał prace, wybuchł pożar, budynek się zawalił, wszystko uległo zniszczeniu. Klienci zwrócili się do niego o zapłatę, a on nie dysponował większą gotówką. Spowodowało to jego zadłużenie w wysokości około 370.000 złotych. Zdołał spłacić niemal 230.000 złotych. Nie był w stanie jednak funkcjonować, ponieważ wszczęto przeciwko niemu postępowania egzekucyjne, w trakcie których zablokowane zostały rachunki bankowe. Oskarżony zaprzeczył, aby unikał płacenia alimentów. Zapewnił o podejmowaniu starań w celu spełnienia świadczeń.

D. Z. na etapie dochodzenia wyjaśnił, że w drugiej połowie 2015 roku dowiedział się, że córka otrzymała alimenty z funduszu alimentacyjnego w S.. Od pracowników funduszu otrzymał informacje o numerze konta, na które ma wpłacać należność w kwocie 500 złotych. W okresie od 1 października 2015 roku do 16 listopada 2016 roku regularnie

ją uiszczal. Nie posiadał danych rachunku córki, bo stracił z nią kontakt. W marcu 2017 roku nawiązał go ponownie, prosząc ją o ich podanie, bo chciał przelewać pieniądze bezpośrednio, unikając opłat komorniczych. Nie wyraziła na to zgody, ponieważ uzyskała z funduszu radę, aby dalej pobierała z niego świadczenia. Oskarżony zapewnił o płaceniu od marca 2017 roku należności bezpośrednio komornikowi. Stwierdził, że na podstawie rozmowy z pracownikami funduszu nabrał przekonania o wywiązywaniu się w ten sposób z ciążącego na nim obowiązku.

Sąd dał wiarę wyjaśnieniom D. Z., ponieważ były zgodne z pozostałymi dowodami, a w szczególności zestawieniem zarachowania operacji księgowych. Wersja oskarżonego była rzeczowa i szczegółowa. Przedstawił on swoje twierdzenia konsekwentnie w toku całego postępowania. W świetle zeznań I. A. okazały się przekonujące także zapewnienia D. Z. o uzyskaniu informacji od pracowników urzędu miasta o tym, że uiszczanie należności na rzecz funduszu alimentacyjnego w kwocie 500 złotych, będzie stanowiło należyte wykonanie ciążącego na nim obowiązku. Świadek przyznała na rozprawie, że w przypadku dłużników, którzy dokonują wpłat na poziomie 50% zasądzonych świadczeń przez okres 6 miesięcy nie są prowadzone postępowania w sprawach niealimentacji.

Podobnie ocenione zostały relacje K. N., M. N. i I. A.. Dotyczyły one przede wszystkim okoliczności bezspornych. Twierdzenia córki oskarżonego oraz jej matki wzajemnie się uzupełniały. Z kolei zeznania I. A. znalazły w pełni odzwierciedlenie w treści zgromadzonej dokumentacji. Świadek wiedzę na temat zachowania D. Z. uzyskała w związku z wykonywaniem czynności służbowych. Jest osobą obcą wobec stron postępowania. W jego toku nie wykazano, aby miała interes w bezpodstawnym obciążaniu oskarżonego.

Wątpliwości nie budziły także dokumenty w postaci decyzji Prezydenta Miasta S., protokołu rozprawy, zawiadomień, zajęć i postanowienia sądowego, zaświadczeń o bezskuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych, kopii odpisu aktu urodzenia, zestawienia zarachowania operacji księgowych, pisma komornika sądowego, informacji z bazy CEPIK oraz o dochodach, a także danych o karalności i osobopoznawczych. Przygotowały je uprawnione osoby, w odpowiedniej formie. Strony nie kwestionowały ich treści.

Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że D. Z., na mocy ugody zawartej w dniu 19 grudnia 2005 roku przed Sądem Rejonowym w Bielsku Białej w sprawie oznaczonej sygnaturą IV RC 928/05, zobowiązał się do płacenia tytułem alimentów na rzecz małoletniej córki K. N. kwot po 700 złotych w terminie do dnia 15-go każdego miesiąca. Nie czynił tego jednak regularnie od 2009 roku. Wierzycielka wszczęła postępowanie egzekucyjne, które okazało się bezskuteczne. W październiku 2015 roku wystąpiła o wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zostały one przyznane kolejnymi decyzjami Prezydenta Miasta S. z dnia 6 listopada 2015 roku i 7 listopada 2016 roku. Oskarżony z tego tytułu dokonał wpłat na poczet funduszu alimentacyjnego kwot w dniach 28 stycznia 2016 roku – 2.017,18 zł, 29 lutego 2016 roku – 500 zł, 1 kwietnia 2016 roku – 500 zł, 5 maja 2016 roku – 500 zł, 6 czerwca 2016 roku – 500 zł, 5 lipca 2016 roku – 500 zł, 8 sierpnia 2016 roku – 500 zł, 17 października 2016 roku – 1015,00 zł, 30 listopada 2016 roku – 1002,02 zł, 21 grudnia 2016 roku – 504,00 zł, 23 stycznia 2017 roku – 496,00 zł, 1 lutego 2017 roku – 1000 zł, 7 marca 2017 roku – 500 zł, 10 maja 2017 roku – 1012,30 zł, 13 czerwca 2017 roku – 441,86 zł, 6 lipca 2017 roku – 451,12 zł, 10 sierpnia 2017 roku – 431,40 zł, 5 września 2017 roku – 500 zł, 11 października 2017 roku – 500 zł, 8 stycznia 2018 roku – 500 zł i 5 lutego 2018 roku – 500 zł. Jedynymi źródłami środków finansowych, służących zaspokajaniu potrzeb K. N. od października 2015 roku są stypendium socjalne w wysokości 1000 złotych oraz płatności z funduszu alimentacyjnego w kwotach po 500 złotych.

W ocenie Sądu poczynione w sprawie ustalenia nie dały podstaw do przypisania oskarżonemu popełnienia przestępstwa, polegającego na uchylaniu się w okresie od dnia 1 października 2015 roku do dnia 28 marca 2017 roku od wykonywania ciążącego na nim z mocy wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Białej z dnia 19 grudnia 2005 roku, sygn. akt IV Rc 928/05 obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie córki K. N. i narażeniu jej na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Abstrahując od faktu, że zarzucany w tej postaci czyn nie zawiera w pełni znamion występku określonego w art. 209 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją przepisów, która nastąpiła z dniem 31 maja 2017 roku, pomijając „uporczywość” uchylania się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego, brak jest przesłanek do przyjęcia, aby D. Z. dopuścił się zachowania nim penalizowanego.

Oskarżony realizował powinność łożenia na utrzymanie córki uiszczając wskazane szczegółowo powyżej kwoty na rzecz funduszu alimentacyjnego. Pokrywał w ten sposób w całości świadczenia zaliczkowo przekazywane wierzycielce. W dniu 28 stycznia 2018 roku zlikwidował zaległość powstałą od października 2015 roku, a następnie terminowo i regularnie przelewał na wskazany mu rachunek kwoty odpowiadające wysokości alimentów wypłacanych K. N.. W ten sposób za pośrednictwem funduszu finansował zaspakajanie podstawowych potrzeb życiowych córki. Fakt, iż przelewane kwoty nie odpowiadały w pełni wysokości rent alimentacyjnej, określonej ugodą sądową, nie jest wystarczający dla stwierdzenia, że doszło do wyczerpania znamion przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. Stałe uiszczanie sum pieniężnych, które były nieznacznie niższe od należnego świadczenia podważa zarzut o uporczywym uchylaniu się przez D. Z. od wykonywania ciężącego na nim obowiązku. Zachowanie oskarżonego nie wskazuje na tendencyjne ignorowanie jego istnienia, czy też negatywny stosunek do tej powinności, wyrażającemu się nieustępliwością, chęcią postawienia na swoim w celu uniknięcia łożenia na utrzymanie osoby najbliższej. Nadto należy zwrócić uwagę, że przekazywanie niższych kwot od zasądzonych pozostaje usprawiedliwione koniecznością łożenia na utrzymanie własne oraz dwojga innych małoletnich dzieci a także obsługi dużego zadłużenia powstałego w czasie prowadzenia działalności gospodarczej. Przywołane okoliczności wykluczają przypisanie wyczerpania znamienia uporczywego uchylania się od obowiązku alimentacyjnego.

Brak jest również podstaw do przyjęcia, iż oskarżony swoim zachowaniem, polegającym na przekazywaniu niższych kwot od tych określonych w ugodzie sądowej, naraził córkę na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Z zeznań K. N. wynika jednoznacznie, że miesięczne koszty jej utrzymania kształtują się na poziomie około 1500 złotych i są pokrywane w całości ze stypendium socjalnego w wysokości 1000 złotych oraz świadczeń funduszu alimentacyjnego w kwocie 500 złotych. D. Z. we wskazanym okresie w pełni finansował drugie ze źródeł dochodów wierzycielki. W świetle tych ustaleń zasadnym wydaje się wniosek, że zwiększenie wpłat o pozostałą kwotę 200 złotych, służyłoby zaspokajaniu innych niż podstawowe potrzeby. Nadto nie można ignorować faktu, że realny wpływ na sytuację finansową K. N. ma brak łożenia na jej utrzymanie przez drugiego z rodziców.

Konsekwencją uniewinnienia oskarżonego od zarzutu popełnienia przestępstwa stało się ponoszenie kosztów procesu przez Skarb Państwa.

SSR Artur Witek